

## บรรณานุกรม

### ๑.ภาษาไทย :

#### ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย , พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ,  
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

#### ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

#### (๑) หนังสือ

ดุสิต สุนทรานู. **โครงการศึกษาวิจัยข้อบ่งชี้ทางระบาดวิทยาผู้สูงอายุไทย**.มปท กรมการแพทย์,  
๒๕๓๔.

จรินทร์ ธานีรัตน์. **อนามัยส่วนบุคคล**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่ โอ เอสพริ้นติ้งเฮ้าส์,  
๒๕๒๙.

จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ. **สถานะสุขภาพคนไทย**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๓.

เอก ธนะสิริ, นพ. **สมาธิกับคุณภาพชีวิต**. กรุงเทพมหานคร : ปกเกล้าการพิมพ์, ๒๕๓๗.

ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์. **มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

ธีระ ศิริอาชาวัฒนา. **คู่มือสุขภาพดีดูแลด้วยตนเอง**. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น, ๒๕๕๑.

บรรลุ ศิริพานิชและคณะ. **รายงานการวิจัยชมรมผู้สูงอายุ: การศึกษารูปแบบและการดำเนินงานที่**  
**เหมาะสม**. กรุงเทพฯ : วิทยุณการพิมพ์, ๒๕๓๙.

เบญจจา ยอดดำเนิน-แอ๊ดติ๊ก. **พฤติกรรมสุขภาพ วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ**. นครปฐม :  
มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๑.

บุษยมาศ สันธูประมา. **สังคมวิทยาความสูงอายุ**. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์สมพรการพิมพ์, ๒๕๓๑.

บรรลุ ศิริพานิช. และคณะ. **พฤติกรรมและการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุไทยที่ยืนยาวและแข็งแรง**.  
กรุงเทพมหานคร : สามดีการพิมพ์, ๒๕๓๒.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. **ทัศนคติการวัดความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย**. พิมพ์ครั้งที่ ๒.  
กรุงเทพมหานคร : พีระพัฒนา, ๒๕๒๖.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ และ สวิง สุวรรณ. **พฤติกรรมศาสตร์ พฤติกรรมสุขภาพ และสุขศึกษา**.  
กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์, ๒๕๓๖.

- พุทธทาสภิกขุ, พระธรรมปิฎกและประเวศวสี. **สุขภาพทางจิตวิญญาณ : สุขภาพทางปัญญา**  
รวมความรู้มุมมองและความเห็นของปราชญ์แห่งสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร :  
สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ, ๒๕๔๕.
- พุทธทาสภิกขุ. **ปัจจุสมุปปาทจากพระโอษฐ์**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ,  
๒๕๔๖.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). **การแพทย์ยุคใหม่ในพุทธทัศน์**. พิมพ์ครั้งที่ ๕.  
กรุงเทพมหานคร : บริษัทสหธรรมิกจำกัด, ๒๕๕๐.
- พระมหาจรรยาสุทธินาโณ. **พระพุทธศาสนากับการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม**.  
กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔.
- พลินีเสริมสินศิริ. **จากสุขภาพทางจิตวิญญาณสู่สุขภาพทางปัญญา**. กรุงเทพมหานคร :  
สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ, ๒๕๔๖.
- พ. สุวรรณ (นามปากกา). **หมอชีวกโกมารภัจจ์แพทย์ประจำพระพุทธองค์**. กรุงเทพมหานคร :  
สำนักพิมพ์สร้อยทอง, ๒๕๔๒.
- \_\_\_\_\_. **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๖. กรุงเทพมหานคร :  
บริษัท เอส.อาร์. พรินติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด, ๒๕๕๑.
- \_\_\_\_\_. **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร :  
บริษัท เอส. อาร์. พรินติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด, ๒๕๕๑.
- \_\_\_\_\_. **พุทธธรรม ฉบับเดิม**. พิมพ์ครั้งที่ ๒๔. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เพิ่มทรัพย์การพิมพ์,  
๒๕๕๒.
- \_\_\_\_\_. **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร : โรง  
พิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- \_\_\_\_\_. **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยาย**. พิมพ์ครั้งที่ ๓๕. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์  
ผลิธัมม์ เครือ บริษัท สำนักพิมพ์เพ็ทแอนด์โฮม จำกัด, ๒๕๕๒.
- มานพ ประภาชานนท์. **แข็งแรง-อายุยืนเกิน ๑๐๐ ด้วยวิธีรักษาสุขภาพแบบองค์รวม**.  
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ขบา พัลลิกซิง เวิร์กส, ๒๕๕๐
- มณฑนา จิรยรัตน์ไพศาล, **สุขภาพผู้สูงอายุ**. โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพคณะวิทยาศาสตร์และ  
เทคโนโลยี
- รังสีสุทนต์. **ธรรมโอสธบำบัดไข้**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๔๓.
- ลิขิต กาญจนภรณ์. **สุขภาพจิต**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๙.
- วศินอินทสระ. **เพื่อสุขภาพจิตที่ดี**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมดา, ๒๕๔๗.
- วศิน อินทสระ. **ชาวพุทธกับวิกฤตศรัทธา**. กรุงเทพมหานคร : ปัญญา, ๒๕๓๗.

ศิวาภรณ์ อุบลชลเขตต์. **การพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ**. เชียงใหม่ : ภาควิชาเวชศาสตร์ ชุมชน  
คณะแพทย ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๒.

สมศรี กันธมาลา. **การส่งเสริมบทบาทของผู้เกษียณอายุให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม**.  
กรุงเทพมหานคร : กรมประชาสัมพันธ์, ๒๕๒๙ .

สุรกิจ เจนอบรม. **วิทยาการผู้สูงอายุ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย,  
๒๕๓๔.

เสาวนีย์ จักรพิทักษ์. **หลักโภชนาการปัจจุบัน**. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร : บริษัทโรงพิมพ์ไทย  
วัฒนาพานิชย์, ๒๕๓๙.

สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล. **หลักสำคัญของเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่ง  
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

เสมอ พริ้งพวงแก้ว. **พฤติกรรมของประชาชนเมื่อเจ็บป่วย แต่หม้อใหม่**. ของแพทย์สภาแพทย์สมาคม  
แห่งประเทศไทย ชมรมและมูลนิธิแพทย์ชนบท, ๒๕๓๔.

สมพักตร์ ยัญญะสิทธิ์. **ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคล**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์  
มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ๒๕๓๔.

สุธีรา อายุวัฒน์. **ความเชื่อและการเจ็บป่วย**. พิมพ์ครั้งที่ ๒.สมุทรปราการ : ห้างหุ้นส่วน จำกัด ชนิษฐ์  
การพิมพ์, ๒๕๒๗.

อุทัยสุดสุข . **สาธารณสุขในพระไตรปิฎกบูรณาการสู่สุขภาพดีชีวิมีสุข**, พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: เทพ  
ประทานการพิมพ์, ๒๕๕๔.

อุทัย สุดสุข. **พุทธธรรมนำสุขภาพองค์กรรวม**. กรุงเทพมหานคร : บรรณาการ, ๒๕๓๕.

## (๒) วิทยานิพนธ์

เกศินี ลิ้มบุญสืบสาย. “การศึกษาวิเคราะห์บทบาทของหมอชีวกโกมารภัจจ์ที่ปรากฏในคัมภีร์  
พระพุทธานุสาสนา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสนมหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ  
ราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕ .

คุชฎีบูล บุตรสีทา. “ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐาน การรับรู้ภาวะสุขภาพ และพฤติกรรมส่งเสริม  
สุขภาพของผู้ป่วยมะเร็งศีรษะและคอ” **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิต  
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๓.

จุฬารัตน์เขาประเสริฐ, “**การประยุกต์ใช้พุทธธรรมในการบำบัดโรคจิตเภท**”วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร  
มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

ทิวาธรรมอานวยโชค. “**พุทธศาสนาและการรักษาพยาบาล : วิเคราะห์บทบาทของพระสงฆ์ในการ  
รักษาพยาบาลชาวบ้านในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง**”. **วิทยานิพนธ์  
อักษรศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๐.

นภาพาริ นำเบญจพล. “บทบาทของพระสงฆ์ไทยที่มีต่อสาธารณสุขมูลฐาน : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัด นครราชสีมา. **วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๕.

พระมหาปองปรีดาปริบุญโน. (จำปาศรี) “การป้องกันและรักษาโรคตามหลักพระพุทธศาสนา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

พระธรรมโมลี (ทองอยู่ ญาณวิสุทโธป.ธ.๙, พธ.ด.). “การศึกษาเชิงวิเคราะห์วิถีชีวิต พฤติกรรมสุขภาพ และการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมของพระสงฆ์ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก” **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

พระมหาอุดรสุทธิญาณ (เกตุทอง). “ศึกษาสุขภาพแบบองค์รวมวิถีพุทธในพระไตรปิฎก” **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

พระอธิการไพศาลกิตติโก. “การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องการประยุกต์ใช้พุทธปรัชญาในการบำรุงรักษาจิตผู้ป่วย”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

พระมหาสันต์ฐานวโร (ใจกำเนิด). “ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้วยวิธีเชิงพุทธเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยภายใต้โครงการคลินิกธรรมะรักษาใจ”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

ยงค์ดีตันติปิฎกและคณะ. “รายงานการสังเคราะห์องค์ความรู้สู่การปฏิรูประบบสุขภาพการพัฒนากระบวนการสุขภาพทางเลือกในระบบสุขภาพไทย”. **รายงานวิจัย**. นนทบุรี : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, ๒๕๔๓.

ระวิ แก้วสุกใส. “ความเข้มแข็งของชมรมผู้สูงอายุวัดคำใน อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน” , **วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๕.

ลือชัยศรีเงินยวงและคณะ. “การสังเคราะห์องค์ความรู้เพื่อการปฏิรูประบบสุขภาพและข้อเสนอสารบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ”. **รายงานวิจัย**. นนทบุรี : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, ๒๕๔๔.

วิจิตเปานิล. “พุทธกระบวนทัศน์เพื่อสุขภาพและการเยียวยาในสังคมไทย”. **รายงานวิจัย**. นนทบุรี : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, ๒๕๔๖.

ศศิธร เขมาภรณ์. การศึกษาเปรียบเทียบพุทธรูปวิธีในการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมกับการแพทย์แผนไทย.วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

สมประสงค์ พันธุ์ประยูร. การปฏิบัติตนเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ,วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ),บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๘.

อุทัยวรรณ เลาประเสริฐสุข,รตอ. “การศึกษาเชิงวิเคราะห์พุทธรูปวิธีบรรเทาทุกข์ยามเจ็บป่วย”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

### (๓) บทความ

นิคมมูลเมือง, การส่งเสริมสุขภาพ : แนวคิดก้าวหน้าของผู้ประกอบวิชาทางสุขภาพ, ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๑.

วิโรจน์นาคชาติ. “การรักษาโรคในพระไตรปิฎก.” วารสารรวมคำแห่งฉบับมนุษยศาสตร์, ๒๕๔๗. สุจริตสุวรรณชีพ.“ความเครียด”, วารสารจิตวิทยาคลินิก, ปีที่\_๙ฉบับที่\_๒ (๒๕๓๑) : ๙๕.

สมจิตต์สุพรรณทิสัน, การวิจัยทางสุขภาพศึกษาและพฤติกรรมสุขภาพ, วารสารสุขภาพศึกษา, ปีที่๑๔ฉบับที่ ๕๕ (๒๕๔๓) : ๒๖-๒๙.

เอี่ยมพรทองกระจาย, “การดูแลสุขภาพตนเอง : แนวคิดการประยุกต์”, เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการพฤติกรรมสุขภาพสถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน,นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๓.